

Bonhaj Bóh!

Cíklo 3.
21. jan.

Létnik 10.
1900.

Serbiske njeđželske lopjenka.

Wudawaju ſo kóždu ſobotu w Ssmolerjez knihicžiſchečeřni w Budyschinje a ſu tam doſtač ſa ſchtwórtlétmu pſchedplatu 40 np.

3. njeđžela po tſjoch kralach.

Math. 8, 1—13.

Nětk ſwjatoh' ducha proſzymy
Sa tu ſwjatu wěru,

pſchetož wot wěry wſcho wotwiſjuje, a tola ſnadž wo nicžim wjazy ujejažnoſče a wopacžnyh měnjenjew a myſli njeje, dyžli wo praschenju, ſchto je ſbóžnocžinjaza wěra. Wjele jich drje měni, ſo ju ma, tola hdyž bliže hladam, widžimy, ſo ſebje ſameho jebaja. Wěra wſchal njeje kóždeho wěz, a ju doſtač, ujeje tak lohko, kaž ſebi to někotryžkuli myſli. Teho dla ſo tež naſch ſbóžnik džiwa, hdyž ras wopratnu wěru namaka. Sswjate ſeženje Math. 8, 1—13 nam někotre pôjanki wérneje a praweje wěry podawa.

1. Prawa wěra na Jezom Ahrysta hlađa, dokelž ſam na ſebi uicžo wjazy njevidžiſh, abo dokelž ſebi ſamemu wjazy njeſtviſh, dokelž ſy ſo teho, ſchtož muohim wěru poczežuje, puſčejil, mjenujil dobreho měnjenja wo ſebi ſamym, a dokelž nětk ſ pokornymi ludžimi prajish: „Njejšym teho hódn”. Tak dolho hacž hiſcheže wſchelake rjane, ſprawne a dobre na ſebi widžiſh, ſwoje wóčko ſ zyla na Jezom Ahrysta njeſložiſh. To hakle ežiſh, hdyž, kaž israelſki lud w puſčinje, kotryž bě ſ hadami ſranjeny, na ſebi widžiſh, ſo ſy ſmijerež khory a ſranjeny ſ hréchami. Haj, tajzy my ſmy, a ſchtóž to přeje, ženje ſ prawej wěrje njeđondž. Ahrori ſmy, wiežni, kaž hejtmanowý wotrožk, njeleħmani ſ wſchej wérnej Božej ſlužbje, ſlabi ſ dobremu ſtutkej, ſ bohabojažnoſći a ſ luboſeži

l Bohu, a to ſmy teho dla, dokelž ſmy wužadni, kaž muž w ſwiatym ſeženju, wužadni, to rěka polni ſlych poſhilnoſčow a ſ hréchom womaſani wot džecžatſtwa. Tak ſo wobhladuj, tak ſo ſpósnaj, a tebi wſcho ſpodobanje na ſebi a wſcho wulke měnjenje wo ſebi ſanđze, ſo mož ſrudny ſadwelowacž, hdy by tam jedyn njeſtač a njeprajil: Za ſym ſbóžnik, twój lekar. A njemu potom ſhadowacž, kaž khory ſ proſhazym wóčkom ſ lekarzej ſhadowuje, — to je prěni kruch praweje wěry. Wěra ſebi Jezom Ahrysta wobhladuje.

2. Prawa wěra woła ſo ſ Jezom Ahrystej a jeho proſy: Kuježe, chzechli, mózech mje wuežiſcziež; pſchetož w 34. pſalmje njerěka jenož: ſotſiž na njeho pohladuja, ale tež „ſotſiž jeho nadběhuja ſe ſwojimi modlitwami, tych woblicžo njebudže ſahanibjene“. Žiwe džecžo ſpósnajesch na wołaniu, žiwi wěru na modlenju. Sſame ſemſchi-khodženje njeđožaha, Jefuža dyrbijch nadběhacž ſ proſtwami a modlitwami. A czeho dla? Dokelž pſched nami ſtejo čaka, ſo jemu wſchu ſwoju žałoſcz wuſkoržimy. Czeho dla? Dokelž je wón jeniczki lekar, kotryž je wſchehomózny, a kotryž ſamože naň dokladnje wulekowacž, ſa czaž a wěčnoſč, wulekowacž wot hrécha a ſmijereže, haj, dokelž je prajil: „Chzu pſchinez a wuſtrowicz“ a „ſchtóž ſe mni pſchindže, teho nochzu wuſtorežiež“. Ale kaž wjele jich je, ſotſiž měnja, ſo maja wěru, a njejſu hiſcheže ženje ſ Jefužej pſchischli, ſotſiž ſo hiſcheže njejſu ſ njemu pſchedobyli, dokelž wón jím hiſcheže njeje ſe ſbóžnikom. Woni maja morweho ſbóžnika, a teho dla ſu jich modlitwy morwe

modlitwych a jich věra je morwa věra. Schtóz pak je nashonil, so je wón žiwý, a so je blisko wschitkim, kotsiž po į njemu wołaja, tón į njemu dže a jeho wo pomož prošy.

3. Prawa věra na Jezuſa poſlucha, poſlucha na jeho ſłowo, byrnjež by wutroba ně prajila, dyribi jeho ſłowo tola węſzisze bycz. Wón je to prajil — to je nasche ſekarſtwo, kotrež trjebamy, to je twjerdy ſaložk, na kotrejmy ſtejimy, to je ſekarski ſpredk — jeho ſłowo. Wón je prajil: „Budź wuziſczeny, tebi ſu twoje hréchi wodate, tebi njech ſo stanje, kaž by wérił, a teho ſo věra pſchimnje a teho ſo njepuſhczi njedziwajzy na hréch, ſmijercz a czerta. A tak je je wschemi druhimi Jezuſowymi ſłowami. Wone njeſzu wérjazym jenož evangelion, ale evangelion jeniczki, jeniczka wěrna, wjchela powjescz, kotrūž mamy. Praj jenož ſłowo, tak proſhy hejtman, dha budźe mój wotrocžk wustrowjeny. Tak je. Jenož ſłowo ſ Jezuſo- weho erta ſnadž: „To je moja krej, kotaž budźe ſa waſ pſchelata į wodawaniu hréchow“, abo: „Ta ſym to horjeſtawanie a to žiwenje“, abo: „Hlaj, ja ſym pola waſ wſchitke dny“ — a my wotkhorimy wot ſwojeſe wieže a wot ſwojego wuſzada. Jenož jene ſłowo ſ jeho erta, a potom njech ſwét ręči, ſchtož chze, věra Jezuſa na ſłowo poſlucha a njetrjeba wjazy ſwēdčenja. W romskiej zyrki rěka: Roma locuta est, to rěka: Rom je ręčał, a temu ſo kóždy katholik podcziſnje. My prajimy: Jezuſ Chrystus je ręčał a kónz je wſchego wurečzowanjo. Bjes wuměniſe podcziſnjenje pod Chrystusowe ſłowo je ſa věru nūſne, a to wopomíny, tež ſa kſcheczijanske žiwenje. Nětko ežiñny, ſchtož wón kaže, nětko pójmy, hdyz wón praji: Pój, abo džiñny, hdyz wón poruczi: dži — ſ krotka, poſluchajmy na Jezuſowe ſłowo, to je dokonjana věra. Schladujesch-li na Jezuſa, dokež na ſebi nicžo wjazy hladanja hódne njewidžiſh, modliſh-li ſo į Jezuſej a wobkhadžesch-li ſ nim ſ modlitwu, poſluchasch-li jeho na ſłowo — potom masch prawu věru. Hamien.

Puczowanje po Božim piſmje

abo

taſle myſkle naſhadzach, Bože ſłowo čítajo.

Podawa ſwérny čítat „Pomhaj Bóh-a“.

(Poſraczowanje.)

1. Inhi Mójsazowe, 2. ſtaw.

Bóh tón Anjes, jako wón na ſchests džesche: „Stwořm ſzlowjeka!“ ſakrocži tež hnydom do ſkutka. Wón ſtwori ſzlowjeka ſ prócha ſemje. Žlowjek mějeſche po čzelinej ſtronje ſwojego byczu zyle do tuteho ſweta ſluſhcz. A wón duny jemu žiwy dych do jeho noſa, do teho ſtava čzlowjefko čzela, ſ kotrejmy ma čzlowjek dyhacž, a na kotrejmy ſo čzlowjek žiwenje ſwonkownje poſkaže. Tak bu čzlowjek žiwa duſcha, žiwenje ſaczeze do hiſcheze nježiweho a ſo njehibazeho ſtworjenja; ale tež Boži duch, duſcha, běſche ſacžahnyla do čzlowjefko čzela, duſcha, kotrež wukhadžesch ſ Boha ſameho, a kotrež ma žiwenje ſama we ſebi.

Boži duch pſchetwori ſo do čzlowjefko dufche, a čzlowjefka duſcha njeſe tak niežo druhe, kiba Boži dych. Hdyz je wſchon druh ſwét piſhes Božje ſłowo naſtal, dha pak je čzlowjek pſches Boži jeniczki dych do byczu pſchijſchol; tónle dych je ſygl a ſarukowanje ſa to, ſo je čzlowjek ſ Boha wukhadžał, ſo Bóh čzlowjeka ſa doſtojninho ſpōſnał, ſo mohl jeho podobiſnu na ſebi mēč, mjes tym ſo je dych, kotrež je ſwérjczu ſaduwnjeny, je jenož powschitkowny dych, wěſlik žiwenja, kotrež po wſchej pſchirodze wěje, kotrež we ſwérjczu, ſ wěſtej ſamoſtatnoſciu wuhotowanym, ſpōſnajemy.

A Bóh tón Anjes ſczini ſahrodu w Eden į ranju. Hijo na tſeczi džen, hdyz běſche ſemju ſ roſtlinami draszejil, běſche na woſhebito měſtno ſedžbowal, kotrež běſche pſched druhimi luboſnje a mile wuhotował. To běſche Eden, kraj mily a luboſný, na armenſkich

horach (ſtaw 8, 4). W naraňſchej ſtronje tuteje krajin, ſ kotrejž běſche najſkerſcho tež hijo próch ſemje (ſcht. 7) wſał, wuhotowa wón nětko woſhebitu ſahrodu, a ſadži čzlowjeka do njeje, kotrehož bě wón ſtworil.

Bo perſiſtim ſzlowje rěka tale ſahroda tež Paradis, to je ſahroda radoſeje a wjehelosće.

Sahroda pak běſche tak ſarjadowana: Bóh tón Anjes da wuroſcz ſe ſemje wſchelake ſchtomu, luboſne na poſladanje a dobre į jědži, pſódne ſchtomu najwſchelafſich držinow, kotrež pſches ſzwoju rjanoscz čzlowjefke woko roſwjeſelichu a pſches wſchelakore płodny wſchě čzlowjefke potrjebu doſpolnije ſpokojichu. Pódlia tutych ſchtomow da Bóh hiſhczé dwaj woſhebitaj ſchtomaj wuroſcz. Tež njebeſchtej ani luboſnich ſe na poſladanje hacž wſchě druhe, a tež njebeſchtej lepschej į jědži, ale ſ woſhebitym ſamýſlom běſche Bóh dal dwaj wuroſcz, mjenujzy ſchtom žiwenja ſrjedža w ſahrodze, a hnydom pódla njeho ſchtom poſnacža dobreho a ſleho. Tamny ſchtom bě pomjenowanym po ſlubjenju, kotrež běſche Bóh ſ nim ſwiaſał; tónle pak po ſlědach, kotrež čzlowjefke ſadžerzenje pſchecžiwo ſakasanju, na tónle ſchtom ſwiaſanemu, ſa čzlowjeka na kóždy pad tak abo hinaſ ſměje.

A rěka běſeſche ſ Edena, ſ tuteje luboſneje a kraſneje ſtron, powodžecž ſahrodu, a dželesche ſo tam, hdzež wona ſahrodu woſhebz, do ſchtrjoch wulſich rěkow, kotrež mějachu ſahrodzine ſohnowanje wupłowacž do wſchego ſweta.

Teneje mjeno je Pifon, to je traſch rěka Phajis na raňſchej ſtronje Czorneho morja. Tale rěka běſeſche wokoło zyleho kraja Hevila abo Kolchis, hdzež je ſloto.

Hrjeſke bajki powjedaja nam, ſo Argonautojo do tutych ſtron po ſlotu jěſdžachu.

A ſloto teho kraja je jara dobre, a tam namakaſh Bedellion, to je žiwiſa, kotaž je jažna nimale kaž ſchleſza, a ſamjeni Oniks, ſamjeni ſ bledej barbu, kotrež je ſwonkownje čzlowjefku noheſej podobny.

Druhej rězy rěkaju Gihon. To je najſkerſcho rěka Arakſes, kotaž ſo bliſko Euphrata wužórlí, wot wjecžora į ranju běži a ſo, ſ Cyrom ſjednoſzena do Kaspiſkeho morja wuliwa. Rěka Gihon běži wokoło zyleho murſkeho kraja, to je tón kraj, kotrež ſo į ſtronje Kaukazich hór wupſheſczera.

Tſecžej rězy rěkaju Hidekel, — nětczischa rěka Tigris, kotaž běži nimo Aſſiriſfeje ſ wjecžorneje ſtron. A ſchtrwarta rěka je Phrat, nětczischi Euphrat.

Wot teho čzaſha ſem, hdzež je ſo Paradis ſe ſemje ſhubiſ, a woſhebje ſa čzaſha lijenzy, je ſo tamna ſtronna naſcheje ſemje a hiſcheze mnohe druhe tak pſheměnilo, ſo ſo wopřhanje, nam w biblij ſpodate, ſa nětczischi wobraſom tamnych ani wjazy njeruna.

A Bóh tón Anjes wſa čzlowjeka a ſadži jeho do ſahrodu Eden, ſo by ju dželal a wobarnował. Lénika paſcz tu čzlowjek njeđyrbjeſche; a tola mějeſche jeho žiwenje do ſyła hinaſche bycz, hinaſche hacž jeho žiwenje poſdžiſho, hdyz běſche ſem ſo Bóh prózu a njemér napoložil. Wón mějeſche ſahrodu dželacž, ſo by rjana wostała, kajkaž je ſa Božej ruki wuſchla, a tak mějeſche možy, kotrež běſche Bóh do čzlowjeka ſapožoſil, roſwiwacž a mějeſche wot ſahrodu Eden ſem wſchu ſemju ſebi poddanu ſežnicž a do jeniczkeho Paradiſa pſhetworicž.

Semja je na to ſaložena, ſo by ju čzlowjek pěſtonil a dželal. Wuras „wobarnował“ pak dopomina naſ ſo na to, ſo bě tu hijo někaſla njepſhczelska móž, kotrejež wliw mějeſche ſo wot čzlowjeka a wot ſahrodu, ſem ſa wobydlenje pſchipokafanej, wotdžeržowacž. Hiſcheze kručiſeho na wotdžeržowanje tuteje možy ſaméri ſo ſlědo- waze ſakasanje:

Bóh tón Anjes pſchikafa čzlowjefkej a džesche: Ty móžes hyle po twojim ſpodobanju jěſež wot wſchitkich ſchtomow w ſahrodze, tež wot ſchтомa žiwenja ſrjedža ſahrodu.

Ale wot pódla ſtejazeho ſchтомa poſnacža dobreho a ſleho njeđyrbiſh ty jěſež. Pſchetož tónle ſchtom je Bóh poſtaſil ſa ſchtom pruhowanja ſa čzlowjefka. Pſches ujón chze Bóh poſnacž, hacž budźe čzlowjek Božemn hloſej poſluchacž a hacž wón w Božej luboſnji wostanje. Czini čzlowjek to, a budźe wón ſpytowanje ſ ſlemu, kotrež ſawěſče doſlo na ſo čzakacž njeda, kruče wot ſo wotpokaſacž, dha je ſo čzlowjek ſ tym ſonzej ſwojego powołania w dobru čzaru pſchibliziſil a potom ſmě wón tež dale wot ſchtom žiwenja jěſež. Hdyz pak čzlowjek płodny tehole ſchтомa jě, dha chze Bóh tež ſ tym ſohnowanje na čzlowjeka ſwiaſacž, ſo ſmijertne,

schtosz c̄łowiskemu, se semje stworjenemu c̄zeliu pschiwiżuje, ſo pôzrje psches žiwenje (1. Mójs. 5, 24).

Zeli pak c̄łowiek towarzſtu ſ Bohom ſo wotrjeknje a jeho pschikafju wopuſtceži, dha ſwiedze ſ tym wſchē ſkaženje hrécha na ſo, a kotrež džeň wón budže wot njeho, wot ſchotoma pôsnacža, jescz, a tak ſe ſameho naſhonjenja a psches ſame pschijecž do ſwojeje duſche ſle ſpôsnacž naſuſnycž, budže wón ſmijercze wumrjecž; wón budže ſ ſmijerczi ſakudženym hjeſe wſchego ménjenja. Hdyž tebje potom ſmijercz nađendze, budže wona c̄zelo a duſchu dželicž, a budže c̄zelo pschemeniež do procha a popjela, duſchu pak budže temu podacž, do kotrehož hlužby a možy je ſo wona podala.

Tedyn ſ wobeju ſchotomow běſche po tajkim poſtajeny, ſo by ſo psches nýon c̄łowiski duſh ſdželał, ſo proujo w poſkuſhnoſczi pschecžiwo Božemu ſłowu. Nad tutym ſchotomje mějesche ſo c̄łowiek wuvičž, ſo by Bohu podobnie abo jandželam porunjo dobre a ſle ſpôſnawał, a to tak: psches kruše a ſebi ſamemu wědomne wotpokasanie ſleho mějesche ſwoje pschirodžene towarzſtu ſ Bohom wutworicž do tajkeho, kotrež běſche wón ſebi ſam pschal, kotrež běſche ſam chył po ſwojej c̄łowiskej woli. Tak by ſo wón móžnoscži, ſo moħl ſo hdy ſažo wot Boha wotwobrocži, na ſtajnje a pschezo ſminyl.

Druhi ſchotom pak běſche poſtajeny, ſo by c̄łowiske ſemiske hycze pschekražnił do duchowneho hycza wěczneho žiwenja, tola niz po c̄zelnym (fisijskim) pučzu, ale psches ſakrament, niz jako by w ſchotomje ſamym móž ſ temu ſakhowana byla, ně, ta mějesche ſo c̄łowijkej doſtač po ſłowje Božkeho ſkuljenja psches ſchotowe plody.

(Poſkražowanje.)

Jeremias Bruš

abo
tajnostne piſmo.

I.

Něhdžezuli ſtaraju ſo podawki, kiz ſu tak ſpodžiwa połne, ſo ſi wérje podobne njehu. A hdyž ſo někaſ doſledžicž njewě, kaf traſch je tón abo wony ſo podał, ſebi pschivérne hlowy borsy na někaſku kuſlanje myſla.

Tajki podawki ſta ſo psched wjele ſetami dalako wot naſ, w Schottiskej.

Tu bě w měſeče Aberdinje ſamožith pschekupz, kotrehož mieno bě Bruš. Poła njebo bjerjechu ſebi khlamarjo ſ bliſſich a ſ dalokich wžow wſchelake twory ſa nadrobne roſpſchedawanie po ſwojich wžach. S wjetſha dawaſche wón wotkupzam twory na požežonki, a khotžesche potom ſ khwilemi na kraj, ſo by dołzne pjenyſh ſberał, kotrhcž bě druhdy tójscht. A pschi jenym tajkim wuſhodže bě ſo wón ſ wulkim pjenyſom ſhubił, jako by jeho wichor ſe ſwěta wſal.

Każ hewaſk běſche wón junu pјatku po ſwojim ſwucženym waſhnju wot domu ſchol, prajiwſchi ſwojim domjazym, ſo hafle ſobotu wječor domoj pschiridze, dokež mějesche wjele wobſtaranja. Alle podarmo hladasche jeho jeho mandželska ſ džecžimi domoj. Nýz běſche tu; ale wón pak ſo njewróci. Hijo bě njedželu rano, a wón njebě ſo hifchaze wróčił.

Hdze běſche woſtał?

II.

Tu ſamu njedželu podá ſo w jenej ſ wokołnych zyrkwiow na ſemſchach džiw, kiz zyli wofadu ſe ſtróželemi pschewſa.

Hdyž chyzsche duchowny po ſtarym waſhnju ſemſcherjam na kletzy ſ modlerſkich ſpěwacž, kaž ſo to kóždu njedželu ſtawa, wón knihu wotewriwſchi papjerku, wot zuseje ruki piſanu, namaka. A wón pak ſebi tola žaneje do knihow połožił njebě.

Hdze bě ta ſem?

Wón pschecžita nahle, ſchtož na papjerzy piſane ſtejſe, a na dobo jemu wſcha barba ſ wobliča c̄zelnym, a ruka ſ lisczikom pocza dykotacž a jaſyk jemu ſasta. Sſlapjena wofada na njeho woczi ſdžiwanej ſtaji.

„Schto jemu je? Schto ſo to njecžimi? Je ſo jemu psched něcžim ſezlo? Albo je to ſajecze Božej ruciſki?“

S dybawym hložom, w kotrejž bě ſarženje hlyſhcež, wón wofadu ſ ežicej modlitwje pohnu. Potom pak khwataſche, ſchtož běſche zyle pschecžiwo jeho možam, ſo by ſemſchenje ſkonečił a wote mſche ſchol.

Ludžo tykachu hlowu hromadu, hladachu na ſo a hudaču

wſchelako, ſchto moħl tola tak nahle na njeho pschińcž, ſo wſchón němy a storhany domoj dže.

Ali dužy ſ zyrfwie, ani doma wón nikomu njessjewi, c̄zehož běſche ſo nimale do ſmijercze ſtróžił.

Gſo ſamknhwſchi do ſwojeje ſtwicžki ſ tſchepotanjom ſažo papjerku ſ modlerſkich wſa, ſo by ſažo a ſažo c̄zitał.

A ſchto běſche w tym piſmje? Nicžo druhe hacž te naſtróžaze ſłowa:

„Wežera wjeczor w džehacžich ſtaj mje zyrfwinski pródſtejer a wuežer wſcheje wžy ſabiſoj a do rěki c̄zibloj. Proſhćeze Boha ſa moju hubjenu duſchu. Jeremias Bruš.“

III.

Knjes duchowny Bruša ſnajesche. Jeho ſwucženoscž běſche: hdyž běſche na ſwojich pjenyežnych pučzach, ſebi wo wžy ſchkležnu napoja kupi a ſo ſ korežmarjom ſabawjeſche. Tutón bě zyrfwinski prjódſtejer a ſarjadnik Božeho domu. Wo tym ſebi duchowny knjes praji: Tónle pobožny muž tola njemóže nihdij nanihdy ſadlawy hycž. Gſo je wón mordař, je ſatanſka ſza. — A tón naſch wuežer, kotrež ma ſpochi rt połny Božeho ſłowa, kaf moħl tón c̄łowjeka ſabiež? Na to jenož pomyslicž, je hijo hroſna kſchimda a hréch.

Do c̄zéžich myſlow ſnurjeny hym ſo wón ſ wobjedu, ale jescz a piež ſo jemu njehaſche. Schija bě jemu tajfa, jako by ſamknjena byla. Ta hroſna wěz njehaſche jemu ſ hlowy. So by tak rucze hacž móžno ſcherjaze myſle ſabyl a we ſebi poſkoja dobył, ſamýkli ſebi, ſi ſmerzej-ſuđnikzej ſicž. Temu wſcho ſjewiwschi ſjawnje a ſprawnje, roſradži ſebi ſ nim jaſnje, ſchto ma ſo dla teje wěžy dale ſtacž.

IV.

Potom, hdyž běſche ſo pschedraſcžil, wſa wón modlerſke knihe a poda ſo ſ ſmerzej. Temu bě hijo džiwno, hdyž predař runje njedželu pschiridze; wjele bōle pak, hdyž jeho tak ſblédnjeneho, jako c̄zelo na ſmijertnym ložu, wuhlada.

Šednař ſebi wſchitko na drobne roſprajicž da, a napoſleď džesche: „Dha dha mi lisczik dajeſe.“ A jón do ruki wſawſchi, wocžini jón, ſo by ſam hladal, ſchto w nim piſane ſteji.

A nowy džiwn!

Wot zyloho piſma njebě na papjerzy ani ſmužki wjazy.

Njeje to ſ ūkajim ſuſlanjom? Kaf je móžno, ſo ſu wſchě piſmiki c̄zelle?

Šmerz njewjedžo, ſchto moħl ſebi myſlicž, pocza ſ poł nijsazym hložom ręczecž: „Pſchecžo mi tajfile žort?“ Wo ſabiežu žadyn žort njije. A ja njekym ſem ſtajeny, ſo by ſo minu žort měl!“

Tu predařja nowe džiwanje ſaja.

Wón ſebi, papjerku wróčo wſawſchi, woczi trějſe, wobhlada ju predu a ſady, džesche ſ njej ſ woknu, wobhlada ju hifchaze junu ſ wulſimaj wocžomaj a džesche: „To w zyrfwi widžane piſmo dyrbi tu tola hycž.“ A woprawdze nihdje ani ſmužcicžki njebě.

Padnhywſchi ſ jeneho džiwanja do druheho džesche duchowny: „Bóh ſwarnuj, ſo bych měl žaneho žorta! Schtož hym wam ſjewił, to ſo mi njeje ſeſdaļo, a hlowu wſchak tola tež wjerežatu nimam. To ſe ſmijertnej pſchizahu wobkruču: ſe ſtróšbymaj wocžomaj hym na liscziku c̄zital, ſchtož hym wam prajil. A netko njewidžu tu nicžo, hacž jenož ſmuhu, kotrež hym ſe ſamýkli na fléty, ſo do ſmijercze ſtróžiwschi, ſ nōhežom ſčinil.“

Dokelž bě ſuđnikzej ſnate, ſo ma c̄zneho muža psched ſobu, kotrež ma jaſny roſum a ſprawnu wutrobu, a dokelž widžesche, ſo jemu ta c̄zmowa wěz poſkoja njeda, ſo ſ nim do dleſcheje roſmolý da. A po dołhim jednanju wurađiſtaj ſebi: Njeprajmoj netko hifchaze žanemu c̄łowijkej wo tym, a naſajtra do města ſ ſuđnikam pónđzemoj a jím tu c̄zemu naſežnoſež na woczi ſtajimoj.

(Štončenje pſchichodnje.)

Wſchelake ſ bliſſa a ſ daloka.

— Šrudna powjeſcž roſnieže ſo ſańdženu njedželu po naſchej Luižiž. Šańdženu njedželu pſchipołdnju knjes ſarař em. Räda, ryczeř Albrechtowe rjada, ſwojej woczi ſ wěžnemu měrej ſačini. Woł lěta 1890, hdzež běſche po wjazy hacž 40 lětnym ſwěrnym ſtukowanju jako duſchowpaſtý na wotpočink ſchol, wón wječor ſwojeho žiwenja w Budyschinje pſchebý. Nimalo 10 lět móžesche po Božej hnadle hacž do poſleđnjeho c̄zaſa ſtowym c̄zaſ wotpočowanja wot ſwojeho njeprózniweho ſtukowanja wužiwacž. Woł Božej žohnowane žiwenje, žohnowanje ſa jeho wofadnych, žohn-

wanje sa nasch herbski lud je šo s jeho semrječom ſtucňilo. W dwemaj herbskimaj wožadonaj je wón jako duchowpastyr ſkutkował, najprjedy w Huczinjanskej a potom hacž do lěta 1890 w Bartskej wožadze. Hdny tež njemóžesche ſwój 50 lětny ſastojnſki jubilej w ſastonſtwje doczakacž, běſche jemu tola ſpožczené, tu njedželu, na fotrejž běſche pſched 50 lětami do duchownſkeho ſastojnſtwa w Huczinjanskim Božim domje ſastupil, hiſchče junfróz ſwojej prěnjej wožadze w Huczinje předowacž. Kaž ſo wón ſwérū ſtarasche w ſwojim ſwiatym ſastojnſtwje ſa duchowne ſbože ſwojeju wožadow, tak mějſeche wón tež čopli a ſahorjenu wutrobu ſa hoſpodařſke živjenje naſchego luda. Jeho živý duch pytaſche předki k polépſchenju ludoweho hoſpodařſkeho živjenja. Wón běſche dželawý pilny ſobuſtaſ Klukſhanskeho ratařſkeho towarſtwa, hdjež wón ſe ſahorjnym duchom ſwoje dobre wotmyſlenja pſchedniſe a na jeho wabjenje bu tež mnohe dobre ſa polépſchenje ratařſtwa a ludoweho hoſpodařſkeho živjenja do ſkutka ſtajene. Džakonuſcž ſa tele jeho prázovanie naſaka živý wuras w požedzenju tuteho towarſtwa, hdjež ſo jeho ſaſlužby w rjanych ſlowach wuſběhowachu. Haj, s dobrým prawom ſo wuprají, ſo ſo njewuſtaſaze ſkutkowanje knjeſa fararja Rády kaž ſlota nitka čehuſe pſches roſwiwanje tehole towarſtwa. Ma derjehicž ſluda ſmyſleny wón tež w ſwojim čaſu naſtuwařníju w Barce ſaloži, fotruž je dolhe lěta we njeprozniwej dželawoſezi ſam wodžil. Schto je wón jako pežolár k poſběhnenju pežolářſtwa činil, je daſko pſches mjeſh naſcheye ſužij ſnate. Wón je ſlud wucžil, na kafte waſchuje može ſ pežolow ſlepſhi wužitk měč, hacž do naſchich čaſhov. Wón běſche hacž do wjeczora ſwojeho živjenja pſchednyda Budyskeho pežolářſkeho towarſtwa na wſchě 46 lět a wucžesche tež na ratařſkej ſchuli mložením pežolářjenje. Šwój herbski lud wón ſubovasche a ſo ſa njón prázovasche. Wón bě dolhe lěta „Protykar“, kiz naſhemu ūdej protyku pižasche. Wón ſnajeſche čueča naſchego ſluda, duž možesche jemu tež ſe ſwojim wuſchiknym pjerom napižacž, ſchtož ſlud ſajimovasche. Wón běſche ſwérū ſobuſtaſ naſcheye herbskeje předářſkeje konferenzy, a hdny běſche na wotpočinu ſchol, wón k naſhemu wulkemu wjefzelu naſche ſhromadzenje porjadnje wophtowasche. Požledni króz tam njeběſche, dokelž běſche čerpaſzy. Wón nam wſchitkem pobrachowasche, kiz by nam tež rjane ſlowežko ſe ſwojim rěčniwym rtom a ſe ſwojeho bohateho naſhonjenja prají. Tehdom ſebi njemyſlachmy, ſo jeho pſchecželne woblicžo wjazy bjes nami njewohladamy. Boh tón knjes běſche wobſamkný ſeho po dolhim žohnowanym živjenju k ſebi wſacž. Sa nim dže do wěčnoſeze nutry džak jeho wožadow, fotrejž je dolhe lěta w njewuſtaſaze ſhwérnoſezi wodžil, džak wſchitkem, kofsiž ſu jemu blisko ſtejeli a jeho čeſeča a ſubuja, džak naſchego zykleho herbskeho ſluda.

— Starobne pſchilohi ſo po wobſamknjenju druhce ſkomorj w Šakſej wot nětka na ſtat pſchewoſmu a temu wobſamknjenju tež ſ wěſtoſežu prěnja ſkomora pſchivoſmje. S dobrým prawom pak je wuhjerf to wuměnjenje ſtajil, ſo njeſhmě žana ſchulſka wožada wjazy ſtatiueje podpjery doſtač, hacž tež wopravdze wucžerjam pſchilohow wuplačzuje. Heward bych ujetſche města mohle wulfi wužitk na ſo čahnyž.

— Wažne wuſadzowanje ſměje ſo w bližším čaſu w khežvrtowym ſejmje, dokelž ſu wſchitke ſtronu ſ wuſacžom ſozialdemokratiskeje na wjſchnoſež to praschenje ſtajili: „Kafte krocžele je wjſchnoſež pſchecžiwo Žendželčanam činila dla němſkých lódžow wot Žendželčanow prjecž wſathch?“ Tajke praschenje ma ſwoje dobre prawo, pſchetož hacž je ſo wulfa lódž „Bundesrat“ hižo wot Žendželčanow 28. dezembra wotewſala, je wona pſchecžo hiſchče w Žendželčiſkých rukach a Žendželčenjo ſo dleja, naſchej wjſchnoſež ſpoločazeho wotmolwjenja dacž. Smyſlenje w naſchim ludu ſ zyla Žendželčanam pſchitkilene njije, dokelž ſu woni ſ polnej njeprawdu wójnu pſchecžiwo transvaalskim buram ſapocželi. Tajke ſadžerženje pak, fotrejž je pſchecžiwo wſhemu ſudowemu prawu, jenož wotklinoſež a roſhorjenje powjetſchuje. Ma bitwischę ſu w Transvaalskej ſo w požlednim tydženju wjèle wažneho ſtaſlo njije. Powschitkownje pak je wſchitko hiſchče pſchi ſtarym, ſo ſa Žendželčanow hubjenje ſteji. Njewobžaruje jich nichtó.

Mlodženzo, tebi ſo derje pónđje!

Mlodženzo wopuſheži, pruhowanje wobſtaſchi, ſchulu. Wón běſche ſ domiſu, hdjež pobožnoſež bydlesche; wón běſche ſtarw

hiſchecžijanſkeje wožady a mějſeche pobožneju ſtarſcheju, bratrow a ſotry. Zyla ſwójba běſche jene w Chrystuſu. Wón roſhudži ſo k wjeczoru čahnyž. Polny nadžije džesche wón won do ſwěta.

Modlitwy jeho ſwójbmých ſi nim džechu. Wón ſežini towarſtvo ſe ſtarſhimi mužemi, kofsiž běchu jemu jeho ſprawnoſcze a mužſkeje njewotwižnoſcze dla dobri. Junu njedželu běchu w namjeſnym měſtačku, jako jemu jeho towarſch praſeſche, ſo by ſi nim wulēt činil a ſebi wuhlad wobhladał.

„Ně“, praſi mloženzo, „ja du ſe mſchi. Buch wot mložoſcze k temu džeržany, njedželu ſwycziež a ſzym mojej macžeri ſlubił, to tež dale činičž.“

Jeho towarſch ſhwili ſměrom na njeho hlaſaſche, potom jemu na ramjo klepaſche a praſi: „Prawje, mój ſyno. Ja ſzym tak ſapocžal a bych ſebi pſchoł, ſo bych tak dale činil. Mloženzo, tebi ſo derje pónđje. Woſtań pſchi tym a ty do budžes.“

Mloženzo džesche ſe mſchi ſo njestaraſo wo daloki pucž a to běſche jeho ſbože. Jeho wſchudžom witaja.

Jesu, požylí wěru!

Luk. 17, 5.

Hlób: Ja eži ſkoržu ſwérny Božo.

Jesu, požylí moju wěru,
So tu njeje ſložena
Ma wopacžnu, falſhnu ſwérnu,
Njeh je bje wſchob' hejchlerſtwa,
Woſtań pſchi mni wobſtajnje,
Hdny ſo bědu na ſwěče,
Požylí, ſdžerž mje w prawej wěrje
Njeh twój duch mje k temu cžeri.

Njeh čert ſwoje pycze ſtaja,
Pſched nimi ſo njestróžu,
Swětni njeh ioh' ſkutki haja,
Ja pak wo nje njerodžu.
Jesu, ty ſy pſchi mni tu,
Pſchi tebi ja woſtanu,
Woſtehnacž mje njedaj ſebi,
Ja chu woſtač pſchez' pſchi tebi.

Twój duch njech mje ſtajnje wodži,
So po twojim ſlowie du,
Na wſchěch pucžach ſe mni ſhodži,
Ma tebi mam ſepjeru,
Kiz we wěrje ſdžerži mje,
Pſched hrěchom mje ſvarnuje,
Njeh čert na mje móžnje ruje,
Jesuſ mje ſam woſarnuje.

Jesuſ budže cžežnu krónu
Sa to wěſče podacž mi,
A mi ſ hnađy ſa mſdu junu
Njebja durje wotewri,
Jesuſej ja pſchizluſham,
Jemu ſo ja dowěrjam,
Hdny ja ſ teho ſwěta čahnu,
Pſchi nim ſbóžny ſawostanu.

E. Helaſ.

Něſhko k roſpominanju.

Še Melanchtonej požla nehdý wulfi wučený ſwojeho ſlužobnika a da ſo jeho wopraſhacž: čeho dla ſo kóždy króz wokolo hód ſpěva: „Džecžo je ſo narodžil“, dokelž je ſo knjes Jesuſ pſched wjèle ſtow lětami narodžil? Ma to wotmolvi Melanchton: „Praj twojemu knjeſej, hacž wón dženža wjazy troſhta njepoſtrjeba?“ — To běſche dobre hiſchecžijanſte wotmolwjenje, pſchetož my njemóžem ſubſcheho hodowneho džesča haj ani hodžim parowacž, my dýrbimy jo hiſchče dženža, jedyn dženž a wſchitke dny měč.